

بررسی وضعیت حمل‌ونقل در اتحادیه اروپا
(قسمت هفتم : حمل‌ونقل کالا)

تهیه و تنظیم کننده : عباس محمودآبادی

در قسمت ششم از سلسله گزارش های بررسی وضعیت حمل‌ونقل در اتحادیه اروپا، موضوعات مربوط به حمل‌ونقل مسافر در مدهای مختلف آن مورد بررسی قرار گرفت. در این قسمت از سلسله گزارش ها ، موارد مرتبط با حمل‌ونقل کالا در اتحادیه اروپا مورد بررسی قرار خواهد گرفت و زوایای آن با دقت بیشتری مورد مذاقه قرار می‌گیرد.

به طور کلی فعالیت های حمل‌ونقل کالا در کشورهای اتحادیه اروپا به چهار مد اصلی تقسیم می‌شوند. این چهار مد عبارت از حمل‌ونقل جاده‌ای، حمل‌ونقل ریلی، حمل‌ونقل دریایی داخلی کشور (در مواردی رودخانه‌ای) و حمل‌ونقل دریایی محدوده اروپا هستند.

به منظور روشن شدن موضوع، ذکر این توضیح ضروری است که در بعضی از کشورهای اروپایی بخشی از حمل‌ونقل کالا در داخل کشور از طریق رودخانه نیز صورت می‌گیرد که در این قسمت به عنوان بخشی از حمل‌ونقل و تحت عنوان حمل‌ونقل دریایی داخلی در نظر گرفته شده است.

همچنین برای یکسان کردن اطلاعات مربوط به میزان حمل‌ونقل کالا در کشورهای مختلف، ضرورت آن وجود دارد که شاخص تعریف شود. بهترین شاخص مورد توافق مجامع عملی و تحقیقاتی در زمینه جابه‌جایی کالا، تن‌کیلومتر جابه‌جا شده است. این شاخص میزان جابه‌جایی کالا را علاوه بر تناژ کالای جابه‌جا شده، مسافت جابه‌جایی را نیز نشان می‌دهد و معیاری مناسب برای مقایسه را در اختیار قرار می‌دهد.

روش های محاسبه شاخص فوق در کشورهای مختلف و مدهای حمل‌ونقل متفاوت است، ولی اساس کار آن است که شاخص فوق از حاصلضرب تناژ کالای جابه‌جا شده در مسافت پیموده شده محاسبه می‌شود. با توجه به این که ارقام از نظر ریاضی با مقیاس های بزرگ محاسبه می‌شوند، برای نمایش مناسبتر اعداد آن را به یک میلیارد (بیلیون) تقسیم کرده و نمایش می‌دهند. بنابراین استفاده از شاخص میلیارد تن‌کیلومتر جابه‌جا شده شاخصی برای جابه‌جایی کالا تلقی می‌شود.

جدول ۷-۱ میزان جابه‌جایی کالا را در اتحادیه اروپا با واحد میلیارد تن‌کیلومتر و در مدهای مختلف نشان می‌دهد.

جای جدول

بررسی دقیقتر اطلاعات مندرج در جدول حاکی از چند نکته اساسی است که ذکر آنها در این گزارش ضروری به نظر می‌رسد. با دقت در میزان جابه‌جایی کالا در کشورهای عضو اتحادیه اروپا می‌توان استخراج کرد که بیشترین سهم جابه‌جایی کالا مربوط به وسایل نقلیه از طریق جاده با سهمی معادل ۴۵/۷ درصد است. علاوه بر این، رشد قابل توجه حمل‌ونقل در طی یازده

سال (۱۹۹۵ تا ۲۰۰۵) نیز قابل تامل بوده و در این بخش نیز رشد حمل‌ونقل جاده‌ای نسبت به دیگر مدهای حمل‌ونقل قابل بیان است و سیستم حمل‌ونقل ریلی و دریایی داخلی در سال‌های گذشته از آهنگ نسبتاً یکسانی برخوردار بوده‌اند.

وضعیت حمل‌ونقل کالا در هریک از کشورهای عضو اتحادیه اروپا نیز می‌تواند مورد بررسی قرار گیرد. جدول ۷-۲ وضعیت بخش‌های مختلف حمل‌ونقل کالا را در کشورهای عضو اتحادیه اروپا نشان می‌دهد. در این جدول سهم انواع مدهای حمل‌ونقل کالا در اتحادیه اروپا مورد بررسی قرار گرفته است.

نکته قابل توجه در وضعیت مدهای مختلف حمل‌ونقل کالا در کشورهای مندرج در جدول نیز بیانگر این واقعیت است که جابه‌جایی کالا از طریق جاده در اتحادیه اروپا از اهمیت خاصی برخوردار است و در اکثر کشورها سهم این بخش از حمل‌ونقل بیش از ۹۰ درصد است و از این رو ضرورت دارد در کنار اهمیت بخشیدن به بخش‌های حمل‌ونقل عمومی، باید توجه کافی نیز به حمل‌ونقل جاده‌ای مبذول شود.

جدول ۷-۱- میزان جابه‌جایی کالا در کشورهای عضو اتحادیه اروپا (سال ۲۰۰۴) (واحد: میلیارد تن کیلومتر)

سال	جاده	ریل	داخلی دریایی	دریایی *	کل
۱۹۹۵	۱۲۴۸	۳۵۸	۱۲۰	۱۱۳۳	۲۸۵۹
۱۹۹۶	۱۲۶۸	۳۶۰	۱۱۶	۱۱۴۰	۲۸۸۴
۱۹۹۷	۱۳۱۷	۳۸۰	۱۲۴	۱۱۹۳	۳۰۱۴
۱۹۹۸	۱۳۸۶	۳۷۰	۱۲۷	۱۱۲۰	۳۰۰۳
۱۹۹۹	۱۴۴۴	۲۵۸	۱۲۷	۱۲۷۰	۳۰۹۹
۲۰۰۰	۱۴۹۱	۳۷۴	۱۳۲	۱۳۴۵	۳۳۴۲
۲۰۰۱	۱۵۲۱	۳۵۹	۱۳۰	۱۳۸۸	۳۳۹۸
۲۰۰۲	۱۵۶۳	۳۵۸	۱۲۹	۱۴۰۴	۳۴۵۴
۲۰۰۳	۱۵۷۵	۳۶۴	۱۲۰	۱۴۳۵	۳۴۹۴
۲۰۰۴	۱۶۸۴	۳۷۹	۱۳۰	۱۴۸۴	۳۶۷۷
۲۰۰۵	۱۷۲۵	۳۹۲	۱۳۰	۱۵۲۵	۳۷۷۲
رشد ۲۰۰۴-۲۰۰۵	%۲/۴	%۳/۳	%۰/۰	%۲/۷	%۲/۱
رشد ۱۹۹۵-۲۰۰۵	%۳۸/۲	%۹/۵	%۸/۳	%۳۴/۶	%۳۱/۹

سال	جاده	ریل	داخلی دریایی	دریایی *	کل
۲۰۰۵					
سهم جابه‌جایی	%۴۵/۷	%۱۰/۴	%۳/۴	%۴۰/۴	%۱۰۰

منبع: گزارش فدراسیون بین‌المللی راهها * فقط اطلاعات محدوده داخلی اتحادیه اروپا